

فوتبال هم به داد سینماداران نرسید

استقبال سرد تماشاگران از پخش بازی فینال جام جهانی در سینماها

چند ماه تلاش سینماداران برای گرفتن مجوز اکران فوتبال در سینماها، در نهایت به پخش چند بازی از رقابت‌های جام جهانی منجر شد که البته نتیجه‌اش ناامیدکننده بود. استقبال نسبی مخاطبان از پخش بازی‌های تیم ملی در رقابت‌های نیمه‌نهایی و فینال، جای خود را به کسادی گیشه داد.

سینمای ایران در یکی از بدترین مقاطع اکرانش، دست به دامان فوتبال و مسابقات جام جهانی شده بود تا شاید رقابت مسی و امباپه در بالاترین سطح ممکن و در مسابقه فینال جام جهانی، تماشاگران قهر کرده از سینما را به سالن‌ها بازگرداند.

وقتی فینال هم تماشاگر ندارد

نگاهی به کارکرد گیشه سینمایی که بازی فینال را روی پرده بردن نشان می‌دهد که مخاطب‌گریزان از سینما را با فوتبال هم نمی‌توان به پردیس‌ها بازگرداند. این داستان هم‌انگیز سینمای ایران است و ترازوی که حرفه سینماداران را با خطر ورشکستگی مواجه کرده است. مردم دیگر به سختی حاضر به سینما رفتن می‌شوند و اینکه جای فیلم‌های ایرانی، فینال جام جهانی روی پرده بیفتد هم خیلی تصمیم‌شان را خدشه دار نمی‌کند. پایان رؤیای جام جهانی، یکشنبه شب گذشته سینماها در حالی میزبان علاقه‌مندان بودند که بر پرده نقره‌ای به تماشای قهرمانی دراماتیک آرژانتین نشستند که مجموع عایدی سینماها از اکران جام جهانی به یک میلیارد تومان هم نرسید!

روایی که بر باد رفت

تکته مورد توجه اما در این دوره از مسابقات جام جهانی، رؤیایی بود که سینماداران برای احیای گیشه‌های خود در سر داشتند و به همین بهانه هم توانستند برغم برخی ملاحظات رضایت‌نهادهای ذریبط برای میزبانی از علاقه‌مندان فوتبال و بلیت‌فروشی‌ی برای بازی‌های حساس این دوره را کسب کنند. اولین گام نمایش، یکی از مهم‌ترین بازی‌های ایران در این جام، در سینماها بود که این موضوع جز به تصمیمی دیر هنگام اتفاق افتاد اما طی آن در جریان بازی ایران و آمریکا سینماها بالغ بر ۱۴ هزار قطعه بلیت به قیمت ۲۵هزار تومان به فروش رسید. در سراسر کشور ۱۰۳ سالن سینما، میزبان این اکران ویژه بودند و رقم ثبت شده در گیشه آن هم ۰۹۶میلیون تومان بود. این در حالی بود که اطلاع‌رسانی درباره نحوه نمایش فوتبال در سینماها به صورت حداقلی بود. استقبال ویژه فوتبال‌دوستان از اکران این بازی، نه فقط سینماداران را به ادامه این مسیر امیدوار کرد که به نصف پخش‌کنندگان به‌عنوان دیگر صنف در گیر در چرخه اکران سینماها راه هم به تکاپوی سهم‌خواهی از این فروش انداخت. پس از این تجربه موفق، سازمان سینمایی در خبری عنوان کرد که قرار است بازی‌های نیمه‌نهایی و نهایی این رویداد هم در سینماها به نمایش دربیاید. به همین ترتیب بازی کراسوی و مراکش فرصت دیگری بود تا سینماها پس از یک دوره رخت‌پوتاندن فروشی تازه را تجربه کنند اما فروش این رقابت در سینماها تنها ۳۶قطعه بلیت معادل ۵میلیون و ۵۷هزار تومان بود. اکران این بازی تنها مهم توانست ۱۷سالن سینما را در سراسر به‌خود اختصاص بدهد و یک فروش ناامیدکننده برای سینماداران باشد.

میزبانی از ۶هزار مخاطب برای اکران «رؤیای مسی»

این طور که مهر نوشته یکشنبه شب، در جریان رقابت آرژانتین و فرانسه گرچه به نسبت بازی قبلی آمار فروش افزایش پیدا کرد اما هم گیشه سینماها، فروشی پایین‌تر از بازی ایران و آمریکا را به‌خود دید.

اکران مسابقه فینال با احتساب خرید، ۶۲۲۷قطعه بلیت از سوی فوتبال‌دوستان در قالب ۷۱سانس، معادل ۲۵۳میلیون و ۷۰۰هزار تومان فروش داشت. گرچه دو بازی ابتدایی ایران مقابل تیم‌های انگلیس و ولز می‌توانست مخاطبان بیشتری را به سالن‌های سینما بکشاند اما ناآرامی‌های اخیر و برخی ملاحظات، منجر به تأخیر در تصمیم‌گیری و مانعی بر سر اجرای زودتی این برنامه بود تا نهایت تنها یک بازی از سری مسابقات ایران روی پرده سینماها برود و بتواند فروش قابل‌قبولی را برای سینماها به همراه داشته باشد.

با این حال عایدی سینماها به‌طور کلی از مجموع ۳ بازی اکران‌شده از جام جهانی قطر، کمی بیش از ۸۶۸میلیون تومان و کمتر از یک میلیارد تومان بود و این به‌معنای بر باد رفتن رؤیایی است که سینماداران برای احیای گیشه‌های خود در سر داشتند. کابوس سالن‌های خالی سینما، با معجزه فوتبال هم به پایان نرسید!

فرهنگ

جهان در جام صدا

یک برنامه رادیویی، برگ‌برنده صداوسیما در روزهای جام جهانی بود

در ایام جام جهانی فوتبال، صداوسیما سعی کرد با ساخت و پخش برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی مختلف که هر کدام از زاویه‌ای به فوتبال و جام جهانی قطر می‌پرداختند، پر تعداد مخاطبانش بیفزاید، اما بعضی از آنها نتوانستند انتظار مخاطبان را برآورده سازند.

مهم‌ترین برنامه تلویزیون در این ایام برنامه «جام ۲۰۲۲» بود که به دلیل پخش مستقیم بازی‌ها بیش از سایر برنامه‌های سیما مخاطب داشت.

فرزند فیلم و روزنامه‌نگاری

اول از همه ببینیم مستند رادیویی چیست؟ ما عادت داریم مستند را محصولی بصری بدانیم که برای تلویزیون یا سینما تولید شده و از تصاویر در پیشبرد روایتش بهره می‌برد. مستند رادیویی یا فیچر (feature) رادیویی موضوعی را از یک یا چند دیدگاه از طریق ترکیبی از صدای راوی، مصاحبه، تحلیل، صدای آرشیوی (صداهایی از منابع دیگر که مختص مستند رادیویی ضبط نشده است،

از پطروس تا کایه‌دوسینما

اطلاعاتی که در مستند «جهان در جام» ارائه می‌شود، طیف وسیعی را دربرمی‌گیرد؛ از معرفی جغرافیای هر کشور، سابقه حضور در رقابت‌های جام جهانی و معرفی بعضی از نامداران و بزرگان فرهنگ و هنر هر سرزمین گرفته تا تاریخچه و معنا و مفهوم پرچم هر کشور. مثلاً قسمت مربوط به معرفی تیم فوتبال برتغال با نقل قسمتی از زمان «کوری» نوشته ژوزه ساراماگو شروع می‌شد و به این می‌رسید که ساراماگو چه نویسنده مهمی در ادبیات جهان است و بعد معرفی کشور برتغال، جغرافیا و فوتبالش. یادر قسمت معرفی تیم فرانسه، حرف‌های آلبر کامو درباره فوتبال و عشق و علاقه بی‌حدوحصرش به توپ گرد آغازگر این قسمت بود و بعد به وسعت کشورهایی که مستعمره فرانسه بوده‌اند، اشاره می‌شد و در ادامه حرف از موج نوی سینمای فرانسه و مجله «کایه‌دوسینما» و فیلم «چهارصد ضربه» فرانسواتر و فوفو به میان می‌آمد در بخشی از این قسمت، راوی، شعر «تو آبرای دوست داشتن دوست می‌دارم» پل الوار، شاعر فرانسوی و از پیشگامان جنبش سوررئالیسم را به همراهی موسیقی می‌خواند که شنونده حرف‌های رادیو تأیید می‌کند کمتر پیش می‌آید شعری فرنگی را

البته صحبت‌های مجریان، آیتم‌های تصویری و مصاحبه با کارشناسان فوتبال در این برنامه توجه چندانی را جلب نکرد. سایر برنامه‌های فوتبالی تلویزیون هم چنگی به دل نمی‌زد. رادیو هم سعی کرد با راه‌اندازی رادیو جام جهانی، به عنوانی رادیویی مناسبی، به‌طور ویژه‌ای به این رویداد بزرگ توجه نشان دهد. از رادیو هم، در کنار پخش گزارش زنده بازی‌ها، برنامه‌های مختلفی در قالب تحلیل فنی بازی‌ها و بحث درباره ابعاد اجتماعی، فرهنگی

صدای بی‌ادا

«جهان در جام» مجموعه مستندی رادیویی بود که در هر قسمت به معرفی کامل یکی از تیم‌های شرکت‌کننده در رقابت‌های جام جهانی قطر اختصاص داشت. ساختار این برنامه ترکیبی بود از صدای راوی، موسیقی هر کشور، اظهار نظر کارشناس، اظهار نظر فردی عادی که به کشور معرفی‌شده در هر برنامه سفر کرده، صداهای آرشیوی و متن‌هایی که خیلی حرف‌های نوشته شده‌اند. بار روایت مستند رادیویی «جهان در جام» بر دوش راوی بود. اگر شنونده برنامه‌های رادیویی باشید، حتما می‌دانید که گزارشگر یا مجری یا راوی کاردان و خوش صدا و خوش‌بیان که شیفته صدای خودش نباشد و مدام نخواهد زنگ صدایش را به رخ شنونده بکشد، قادر در رادیو کمیاست. راوی مستند «جهان در جام» صدایی شیک و

چندصدایی و چند ضعف

انتخاب موسیقی و صداهای آرشیوی یکی دیگر از عوامل جذابیت «جهان در جام» بود. به‌فراخور هر قسمت، چند تکه موسیقی از یک کشور انتخاب شده که به‌صورت مجزا یا در تلفیق با قطعه‌ای شعر پخش می‌شد. از صداهای آرشیوی که برای مثال صدای گزارشگران خارجی یا مصاحبه‌هایی به زبان‌های دیگر را شامل می‌شود. در این مستند رادیویی به‌درستی استفاده شده است. کارشناسان برنامه که شامل یک پژوهشگر ورزشی و یک مربی و کارشناس فوتبال بود، اطلاعات چندان تخصصی و عمیقی نمی‌داد، ولی برای تنوع بخشیدن به ساختار برنامه و خارج کردن آن از تک‌صدایی مفید بود. افراد عادی که تجارب خودشان را از سفر به

و حتی فناوریانه جام جهانی پخش شد. در این مدت، اغلب برنامه‌های رادیو و تلویزیون ساختار و محتوایی شبیه هم داشتند، ولی احتمالاً مستند رادیویی «جهان در جام» به تهیه‌کنندگی و اجرای محسن شاهمرادی که به معرفی تیم‌های حاضر در جام جهانی اختصاص داشت، به‌تنهایی لایق عنوان بهترین برنامه صداوسیما به مناسبت جام جهانی ۲۰۲۲ بود. در این گزارش به بررسی این برنامه و دلایل موفقیت آن پرداخته‌ایم.

تیم‌های جام جهانی ۲۰۲۲

مهم‌تر از آن بیانی گرم و صمیمی با مکت‌ها و تاکیده‌ای بجا و هدایت‌کننده داشت. راوی نمی‌خواهد حواس مخاطب پی‌صدایش برود؛ برای همین متن‌ها را به‌نحوی خوانده که توجه مخاطب را از روایت به سمت خودش جلب کند. هنر راوی در خواندن متن‌ها وقتی بیشتر مشخص می‌شود که باید شعری یا متن سرود ملی کشوری را بخواند.

در این قطعات، تسلط و آشنایی کامل راوی با ادبیات و شیوه درست خواندن شعر یا سرود آشکار می‌شود.

در این قطعات، راوی لحنی رسمی دارد که تمایز آن از سایر بخش‌های مستند کاملاً مشخص است. پس به‌طور خلاصه، نخستین امتیاز «جهان در جام» به صدای راوی آن برمی‌گردد.

کشورهای مختلف بیان می‌کنند و از زندگی روزمره و عادات و رسوم هر ملت می‌گویند هم‌روش دیگری برای چندصدایی کردن مستند است. البته در چند قسمت از صداهای حرفه‌ای که مشخص است افراد عادی نیستند و در حال نقش بازی کردن هستند، برای این بخش استفاده شده که به اعتبار اسنادی این بخش لطمه زده.

این مستندها قبل از جام جهانی و زمانی که گروه‌بندی تیم‌ها مشخص شده تولید شده بودند و در طول رقابت‌ها، مخصوصاً بعد از مرحله گروهی، شنیدن اینکه کدام تیم‌ها شانس صعود از گروه‌شان را دارند، چندان دلنشین نبود؛ هر چند باعث نمی‌شد این مجموعه بیات به‌نظر برسد.

سه‌شنبه ۲۹ آذر ۱۴۰۱
شماره ۸۶۶۹

سینمای جهان

رونمایی از فیلم جدید نولان

اولین ویدئو از فیلم سینمایی «وپنهایم» ساخته «کریستوفر نولان» براساس زندگی پدر بمب اتمی، منتشر شد. به‌گزارش ددلاین، این فیلم سینمایی برای اکران در تاریخ ۲۱جولای ۲۰۲۳ از سوی کمپانی یونیورسال برنامه‌ریزی شده و این ویدئوی ۴دقیقه‌ای نخستین تصویری است که با جزئیات از ساخته جدید «کریستوفر نولان» پرده برداشته است. گفته می‌شود این فیلم که در آن «کیلین مورفی» در نقش «رابر اوپنهایم» بازی کرده با بودجه‌ای بالغ بر ۱۰۰میلیون دلاری ساخته شده و کمپانی یونیورسال نیز پس از قطع همکاری «نولان» با برادران وارنر، پخش این فیلم را بر عهده دارد. براساس خبری که ایسنا تنظیم کرده؛ ساخته جدید «نولان» که از فضای فیلم‌های علمی تخیلی به‌صورت ترکیبی از فرمت‌های IMAX و ۶۰ و ۵۰میلی متری فیلمبرداری شده و براساس اعلام کمپانی یونیورسال نخستین پروژه سینمایی است که در آن از فیلمبرداری آنالوگ سیاه و سفید IMAX استفاده می‌شود. فیلمنامه این فیلم براساس کتاب «برومنه آمریکایی؛ بی‌وزی و ترازوی‌چی رابرت اوپنهایم» نوشته شده و علاوه بر «کیلین مورفی» در نقش اصلی؛ «امیلی بلانت»، «رابرت داوئی جونیور»، «مت دیوم»، «کت برانا» و «کیسی افلک» بازیگران اصلی این فیلم هستند.

سینمای ایران

ابوالفضل پورعرب ساخت

فیلمش را از سر می‌گیرد

پس از گذشت بیش از یک ماه، ابوالفضل پورعرب فیلمبرداری فیلمش را ادامه می‌دهد. او‌اخر آبان‌ماه بود که خبر رسید ابوالفضل پورعرب به‌دلیل حادثه‌ای که سر صحنه فیلمش رخ داده در بیمارستان بستری شده و فیلمبرداری فیلمی که در حال کارگردانی آن بود متوقف شده است. این بازیگر قدیمی سینما از مدتی قبل مشغول ساخت یک مستند داستانی به نام «سگ» بود که در حادثه‌ای حین کار، پای او زخمی و بعد دچار عفونت شدیدی شد. این اتفاق سبب بستری شدن تقریباً یک ماهه پورعرب در بیمارستان شد و از هفته گذشته که با بهبود حالش مرخص شده در تدارک از سرگیری فیلمبرداری است. طبق گفته علی‌تقی پور - تهیه‌کننده این فیلم - تاکنون ۳۰درصد مستند داستانی «سگ» فیلمبرداری شده و در روزهای گذشته پورعرب برای بررسی لوکیشن به کردستان رفته بود تا از آخر همین هفته فیلمبرداری را ادامه دهند. دست‌اندرکاران این فیلم علاوه بر برنامه‌ریزی برای نمایش آن در ایران، در تدارک حضور فیلم در جشنواره‌های خارجی هم هستند.

خبر

حمایت از فیلمسازان کوتاه

سازمان سینمایی با اختصاص بسته حمایتی ویژه (فاند) از ۳۰کارگردان این حوزه حمایت می‌کند. به گزارش همشهری، سازمان سینمایی در کنار سیاست‌های حمایتی از جریان فیلم کوتاه تهران و شهرستان‌ها با اختصاص بسته حمایتی ویژه (فاند) از ۳۰کارگردان این حوزه حمایت می‌کند. محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی عنوان کرده: «سازمان پس از بررسی آثار آخرین دوره از جشنواره فیلم کوتاه تهران علاوه بر ادامه روند حمایتی از جریان فیلم کوتاه در سراسر کشور طبق روال معمول انجمن سینمای جوانان از ۳۰کارگردان جوان که آثارشان در بخش مسابقه پذیرفته نشده است، در ساخت اثر جدیدشان حمایت می‌کند. بسته حمایتی ویژه (فاند) به‌منظور حمایت از متقاضیان حضور در آخرین دوره جشنواره فیلم کوتاه در نظر گرفته شده است و در عین حال فیلمسازان این حوزه طبق روند متداول حمایتی و تسهیلاتی از طریق مراکز انجمن سینمای جوانان ایران و بااز محل تفاهنامه‌های استانی مورد حمایت قرار می‌گیرند.» خزاعی یادآور شد: «۳۰فیلمساز را انتخاب و مورد حمایت مالی سازمان شامل کمک هزینه با سقف ۱۰۰میلیون تومان و سهولت در پیشبرد فرایند تولید اثر از طریق انجمن سینمای جوانان قرار داده‌ایم.» قرار است این حمایت برای جشنواره سینماحقیقت هم صورت بگیرد.

^[1] سازمان سینمایی با اختصاص بسته حمایتی ویژه (فاند) از 30کارگردان این حوزه حمایت می‌کند

^[2] سازمان سینمایی در کنار سیاست‌های حمایتی از جریان فیلم کوتاه تهران و شهرستان‌ها با اختصاص بسته حمایتی ویژه (فاند) از 30کارگردان این حوزه حمایت می‌کند

^[3] محمد خزاعی، رئیس سازمان سینمایی عنوان کرده: «سازمان پس از بررسی آثار آخرین دوره از جشنواره فیلم کوتاه تهران علاوه بر ادامه روند حمایتی از جریان فیلم کوتاه در سراسر کشور طبق روال معمول انجمن سینمای جوانان از 30کارگردان جوان که آثارشان در بخش مسابقه پذیرفته نشده است، در ساخت اثر جدیدشان حمایت می‌کند

^[4] بسته حمایتی ویژه (فاند) به‌منظور حمایت از متقاضیان حضور در آخرین دوره جشنواره فیلم کوتاه در نظر گرفته شده است و در عین حال فیلمسازان این حوزه طبق روند متداول حمایتی و تسهیلاتی از طریق مراکز انجمن سینمای جوانان ایران و بااز محل تفاهنامه‌های استانی مورد حمایت قرار می‌گیرند

^[5] خزاعی یادآور شد: «30فیلمساز را انتخاب و مورد حمایت مالی سازمان شامل کمک هزینه با سقف 100میلیون تومان و سهولت در پیشبرد فرایند تولید اثر از طریق انجمن سینمای جوانان قرار داده‌ایم